

Патријарх Порфирије: Свети Сава је учинио да је Христос у темељима наше Цркве, а то значи и нашег народа

Преосвећени владико Атанасије, хвала Вам на топлим речима добродошлице. Браћо архијереји, браћо свештеници, преподобни монаси и монахиње, браћо и сестре, хвала и вама свима што сте с љубављу дошли у ову светињу вечерас да се заједно Богу молимо и да још увек славимо радост Васкрсења Христовог певајући васкршњу песму и узвикујући радосни поздрав: Христос васкрсе! Заиста васкрсе Господ!

Нема већег благослова и веће радости од прилике коју Господ даје да се браћа састану на једном месту -поготово кад је то место, како је рекао владика Атанасије, свето! Поготово је благословено када је то место светиња каква је манастир Милешева. Тада смо заиста испуњени радошћу Васкрсења Христовог, а то значи радошћу победе Његове над смрћу, грехом и нечастивим. То значи спознају истине да у нашим животима више нема последњу реч пролазност него вечност. Такође, то значи да у нашим животима последњу реч нема смрт него живот, да последњу реч у нашем животу нема тама и мрак него светлост. То што је Господ за нас извојевао није стање ропства него реалност слободе, једном речју: Васкрсењем својим из мртвих Господ нам је не само открио него и дао могућност да и ми постанемо судеоници свега онога што јесте божанска реалност, што јесте Царство небеско. Последњу реч не само у вечности него и у историји има Бог, а не нечастиви. Отуда радост Васкрсења јесте атмосфера у којој се налазимо

још увек свих ових протеклих седмица од Пасхе Господње, од Васкрсења Христовог, али то је и атмосфера која нам је у Цркви дата као трајно и непрестано стање, као могућност свакоме од нас.

Господ је реално ту са нама и међу нама, али да би то Његово присуство у нама, са нама и међу нама било делатно и у нашим животима важно је да и ми – ево, прошле недеље смо славили мироносице жене – будемо као мироносице: да имамо истинску, истрајну непоколебљиву верност и поверење у Господа. У исто време да имамо и оно за шта се молимо непрестано, и у заједничким и појединачним молитвама, да чувамо и носимо у себи осећање потребе за Њим, чежњу, жудњу за Њим, толику да не постоји ништа што је од овог света што би могло да заустави ту потребу љубави и потребу заједнице за Богом, да то семе које у нама постоји непрестано расте и разраста се вулкански баш онако како је било у случају жена мироносица.

Није Господ случајно своје Васкрсење најпре њима објавио и њих, мироносице, учинио да оне буду апостоли, да буду апостоли апостолима, да оне објаве радосну вест апостолима, да они онда широм васељене истину о распетом и васкрслом Христу пронесу и посведоче. Тамо, дакле, где постоји – без обзира на наше слабости, промашаје, странпутице, лутања – сачувано семе потребе за Богом, тамо где постоји сачувано семе жудње за Богом, тј. спознаја, свест о томе да ма ко да смо, ма шта да поседујемо, ма колико да смо слављени, ако нема у нама тог семена потребе за Богом – узалудно је. То ипак не значи да имати и бити поштован и заузимати неку позицију у некој заједници само по себи није добро, него само значи да и то може имати смисла, може уродити плодом, може бити простор добробити за нас и за друге тек ако је утемељено на тој свести да без Христа ми смо ништавни.

Иако нас је уобличио ветар историје, стицај околности у једном тренутку, исто тако засигурно свакога од нас у једном тренутку исти стицај околности разбија у парампарчад, претвара у ништавило. Са осећањем да нам је потребан Бог, у најмању руку осећањем потребе за Њим, а камоли онда када се трудимо и да живимо у складу са оним што Он од нас хоће, онда заједно са Њим макар и да смо слабашни, и немоћни, и безначајни, и без иметка, и без славе, имамо могућност да будемо владари васељене не по свом знању и по својој врлини, не по својим моћима, него по љубави Христовој.

По свом Васкрсењу Господ се јавио женама мироносицама, а оне су пренеле ту благу вест, то усмено Јеванђеље, апостолима који су га предали својим наследницима у Цркви, па преко светих отаца то исто Јеванђеље је дошло до Светог Саве, а онда је Свети Сава Јеванђеље учинио начином постојања свог

рода, начином живота своје Цркве. Свети Сава је учинио да је Христос у темељима наше Цркве, а то значи и нашег народа. Зашто? Управо због тога јер је и он у своме срцу носио ту исту тежњу за Христом као и мирносице, јер је и он баш као и мирносице неустрашиво обишао све четири стране света не гледајући на тешкоће и препреке како би сабирао све оно што је вредност у Христу, а онда сам обогаћиван Христом сведочио Христа где год је био. Христос је њега прославио не због тога што би било потребно Светом Сави, као и било ком другом светом, да буде слављен и да му се обраћамо молитвом, него због тога што се Христос пројављује кроз оне који су се уподобили Њему, саобразили свој живот Његовом начину постојања, а онда су они потребни Цркви, потребни као пример за углед, али и као утеха и као заступници, као путеводитељи у живот вечни.

Први и највећи у нашем роду, пример и покровитељ, молитвеник и утешитељ јесте Свети Сава. Господ га је прославио благодаћу својом, а Црква га види као светитеља Божјег. Реч светитељ значи онај који учествује у светости Христовој. Зато сваки светитељ, иако је конкретан човек, живи у конкретном времену и у конкретном народу, носи у себи све оно што је најбоље у том народу, али прожет благодаћу Христовом узраста и разраста се у универзалног човека, у човека који превазилази границе и оквири свог народа, свог времена и свог простора и као светитељ Божји припада свим људима. Зато не треба да нас чуди што су многи и многи припадници разних народа, људи који се другачије моле, а не само православно, када су долазили моштима Светог Саве бивали су исцељени. Онда када су његове мошти спаљене, када је постао мученик после свог упокојења, и онда ма ко да му се обраћа са вером, са љубављу, скромно и смирено, благодат Божја молитвама и заступништвом Светог Саве обасјава га, исцељује га, даје му утеху.

Свети Сава је за свог живота посетио, разменио искуства и успоставио пријатељства са калифом багдадским, са султаном Каира и Египта, ишао на Запад, зидао цркве у Барију и Риму, а не само у Светој Гори, Јерусалиму и широм православних српских земаља. Дакле, у сваком човеку је препознавао икону Божју, у сваком човеку је тражио оно што је у њему добро и најбоље и за сваког упућивао Господе помилуј, независно од тога ком народу припада и на који начин се Богу молио. Зато, драги Владико, сигурно и молитвама Светог Саве на овом простору где живе и православни Срби и муслимани, они и молитвама Светог Саве, његовим заступништвом и његовим светим искуством засигурно проналазе путеве једни према другима. Сигуран сам да и ви, пастири стада које се налази на овим просторима, баш због тога што се

бринете о духовном здрављу свог стада водите истим стазама једне ка другима као што је то чинио светитељ Сава.

Радујем се што сам данас у овој светињи, у којој је, како рекосте, 360 година лежао Свети Сава, лежале његове свете мошти. Када светост хоћемо покренути злом да уништимо, да је избришемо, она се – баш зато што је она друга страна љубав – као огањ пламичцима разноси, шири и увећава. Исто тако су се и мошти Светог Саве, које су хтели да избришу спаливши их, заправо умножиле, па је тако данас на Врачару, баш на месту где су спаљене мошти Светог Саве, никао предивни заветни Саборни храм нашег народа, али и многи други храмови где год живе православни Срби у највећем броју носе име управо Светог Саве.

Нека би Господ дао да молитве Светог Саве и његово покровитељство и заступништво буду заувек са нама, али исто тако да његов пример, пример подвига љубави, непрестано надахњује сваког од нас у мери у којој имамо дарове од Бога како бисмо онда разумели тајну живота, тајну света и тајну Бога и били спремни да увек и по сваку цену, као што су то чиниле жене мироносице, не бојећи се, одгонећи из себе сваку врсту страха, храбро идемо за Христом, храбро следимо Његове стопе, храбро усвајамо Његове заповести као принципе свог живота не стидећи се света, него напротив, собом и својим животом, а не речима, Њега сведочили пред свим људима знајући да реч Христова Дођи и види управо значи да онда када људи дођу и виде нас није потребно да им било шта говоримо, довољно је да препознају у нашим покретима, погледима, у нашем начину живота оно на шта смо позвани да сведочимо, а то је живи Један у Тројици Бог, Отац и Син и Свети Дух. Хвала на љубави, хвала на добродошлици, Господ нека све благослови! Христос васкрсе!

Манастир Милепева, 9. мај 2022. године,
о 425. годишњици од спаљивања моштију Светог Саве

spc.rs